

VYSOKÉ UČENÍ FAKULTA
TECHNICKÉ INFORMAČNÍCH
V BRNĚ TECHNOLOGIÍ

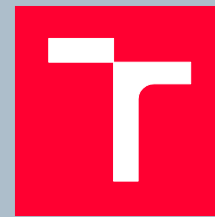
02 – OOP & C#, Entity Framework

- Registrace týmů
 - FIT – viz WIS
 - FEKT – <http://goo.gl/cBXSLd>
- Zadání viz [GitHub](#)

Obsah přednášky

- Objektově orientované programování v C#
- Tři pilíře objektově orientované programování
- Základní pojmy
- Interface
- Struktura
- Modifikátory přístupu
- Generika
- Rysy C# oproti OOP
- Novinky ve verzích
- Základy Entity Frameworku

Objektově orientované programování

- Poprvé použito v jazyce **SIMULA 67**
- Abstrakce objektu reálného světa
- Reálný objekt (pes) lze popsat souhrnem určitých **vlastností** (délka, barva srsti...) a schopností vykonávat **činnosti** (štěkot, kousání)
- Objekt ve smyslu OOP umožňuje sdružit *vlastnosti a činnosti*
- Činnosti jsou popsány procedurami a funkcemi, v OOP označovaných jako **metody**, které jsou součástí objektu

```
class Dog
{
    string name;
    int length;
    string color;
    void Bite(string who) {...};
    bool Bark(int howLong) {...};
}
```

Základní tři pilíře OOP

OOP umožňuje sdružovat logicky související data a kód.

- **zapouzdření (encapsulation)**
- **dědičnost (inheritance)**
- **polymorfismus (polymorphism).**

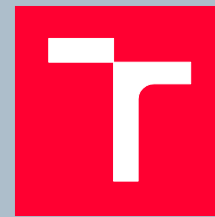
Zapouzdření

- skrytí implementačních detailů
- zvýšení modularity
- izolace nesouvisejících částí kódu

Dědičnost - pracuje s hierarchií pro zapouzdření, tedy nové objekty lze vytvářet jako potomky svých předků od nichž přebírají (dědí) vlastnosti a přidají vlastnosti nové

```
class Animal
{
    private string name;
    public void DrawIt();
}
```

```
class Dog : Animal
{
    private string color;
    public void Bite(string who);
}
```


Základní pojmy

- typ **class** - pouze "konstrukční plán" objektu
- **instance** - konkrétní objekt, instance dané třídy
- **field** – hodnota či objekt uvnitř objektu
- **property** – navenek zpřístupněný field objektu
- **method** - pojmenovaná procedura nebo funkce, zapouzdřená a patřící objektu
- identifikátor ***null*** - reference, která "neukazuje nikam"
- identifikátor ***this*** - referuje aktuální instanci objektu
- identifikátor ***base*** - umožňuje volání metody nadřazené v třídní dědičnosti

Modifikátory přístupu

- **private** - viditelné jen ze "vnitřku" třídy
 - **protected** - jako **private** a navíc pro všechny její dědice
 - **public** - přístupné **okudkoliv**
 - **internal** – viditelné v dané assembly, nebo “friendly” assembly
 - **protected internal** – viditelné v dané assembly, nebo ve zděděné třídě v jiné assembly
-
- Modifikátory přístupu je více než vhodné používat pro odstínění implementačních detailů a zvýšení bezpečnosti kodu.
 - Pokud není modifikátor uvedený, implicitně se předpokládá nejrestriktivnější omezení.

Class - Třída

- *Nejčastější referenční typ*
- Konstrukce pro vytvoření vlastního typu sdružujícího
 - **Fields** – proměnné
 - **Properties** - vlastnosti
 - **Methods** - metody
 - **Events** - události
- Třída je „Blueprint“ pouze návrh
- **Zapouzdřuje data i chování daného typu**
- **Statická** – jedna instance pro daný běh programu
- **Nestatická** – instance jsou tvořeny za běhu programu
- **Klíčová slova**
- Před:
 - Atributy a třídní modifikátory
 - *public, internal, abstract, sealed, static, unsafe, and partial*
- Za: *Generic type parameters, a base class, and interfaces*
- V závorkách: *Class members - methods, properties, indexers, events, fields, constructors, overloaded operators, nested types, and a finalizer*

```
//Nejjednodušší třída  
class Cat  
{  
}
```


Fields – proměnné

- *Proměnná, která je členem třídy nebo struktury*
 - *Readonly* – není možné změnit po konstrukci
 - **Inicializace**
 - volitelné
 - Neinicializovaný field má defaultní hodnotu
 - (0, \0, null, false)
 - **Probíhá před voláním konstruktorů**
 - Vícenásobná deklarace polí
 - **Modifikátory**
 - Statický – *static*
 - Přístupový – *public, internal, private, protected*
 - Dědičnosti – *new*
 - Unsafe code – *unsafe*
 - Pouze pro čtení – *readonly*
 - Vlákenný – *volatile*
- ```
class Cat
{
 string _name;
 private int _livesLeft = 9;
 private readonly int
 _eyes = 9, _legs = 2;
}
```

- *Sekvenčně vykonávají **akce** deklarované v jejich těle*
- **Mají přístup k členským proměnným objektu**
- *Mohou*
  - přijímat parametry – hodnoty, referenční typy, **ref**
  - vracet výsledek – v návratovém typu (return), **ref**, **out**

```
class Cat {
 bool TryMeow(int loudness, out int duration){}
}
```

- **Modifikátory**
- Statický – *static*
- Přístupový – *public, internal, private, protected*
- Dědičnosti – *new, virtual, abstract, override, sealed*
Partial method - *partial*
- Unsafe code – *unsafe, extern*
- Asynchronní - *async*

Metody – Expression-bodied methods

- **Novinka C# 6**
- Metody skládající se z jednoho výrazu mohou být zapsány pouze výrazem

- Klasický zápis:

```
int Foo(int x) { return x * 2; }
```

- Expression-bodied metoda:

```
int Foo(int x) => x * 2;
```

- Metoda může mít i *prázdný* návratový typ:

```
void Foo(int x) => Console.WriteLine(x);
```

Metody – overload - přetížení

- Typ může přetěžovat metody – zachování stejného jména metody
- Překrytí parametrů metody – signatura metody musí být odlišná

```
void Foo (int x) {...}
void Foo (double x) {...}
void Foo (ref double x) {...} // OK so far
void Foo (out double x) {...} // Compile-time error, CLR
```

- **Návratový typ neurčuje signaturu!**

```
void Foo (int x) {...}
int Foo (int x) {...} // Compile-time error
```

- **Přeřížené metody mohou mít různé návratové typy**

```
int Foo (int x) {...}
double Foo (double x) {...} // OK
```

Konstruktor

- Spustí inicializační kód třídy nebo struktury
- Definován jako metoda bez návratového typu a stejného jména jako konstruovaný typ
- Využívá se **dědičnosti**, konstruktory předka jsou v potomku přístupné
- Třída může mít **více** konstruktorů
- Bezparametrový konstruktor vytvořen automaticky, pokud není deklarován jiný
- Deklarace nealokuje paměť, ale pouze **statický ukazatel** na dynamicky alokované místo kde se nachází "vlastní objekt"
- **Modifikátory**
- Přístupový – *public, internal, private, protected*
- Unsafe code – *unsafe, extern*

```
public class Dog : Animal
{
 private string name;
 // constructor
 public Dog(string dogName)
 {
 name = dogName;
 }
}

...

// constructor call
var alik = new Dog("Alík");
```

Konstruktor – overloading - přetížení

- Typ může mít **více konstruktorů**
- Stejná pravidla jako přetížení metod
- Zabraňuje duplikaci kódu a zvyšuje přehlednost
- Klíčová slova **this**, **base**

```
public class Cat : Pet {
 private readonly int _livesLeft = 9;
 public Cat(string name):base() {
 this.Name = name;
 }
 public Cat(string name, int livesLeft):this(name) {
 this._livesLeft = livesLeft;
 }
}
```


Konstruktor – Inicializace - DEMO

```
public class Pet {
 public Pet(){ //5
 this.Name = "Jane Doe";//6
 }
 public string Name { get; protected set; } = "John Doe"; //4
}
```

```
public class Cat : Pet {
 private readonly int _livesLeft = 9; //1

 public Cat(string name):base(){ //3
 this.Name = name;//7
 }
 public Cat(string name, int livesLeft) : this(name){ //2
 this._livesLeft = livesLeft;//8
 }
}
```

Properties – vlastnosti - DEMO

- navenek se jeví jako jednoduchá proměnná
- jedná se o "bezpečnostní prvek,, unifikující zápis a čtení pomocí přístupové metody k atributu
- odstinění implementačních detailů

property mohou být:

- automatické (automatic)
- počítané (calculated)
- metody *get* i *set* mohou využívat modifikátory přístupu, defaultně public
- Expression-bodied member

```
public class Pet : Animal, IName {
 public string Name
 { get; protected set; }
 = "John Doe";
}

public class Cat {
 private readonly int _livesLeft = 9;
 private string _name;
 public new string Name {
 get {
 return _name ??
 (_name = $"{base.Name} Cat");
 }
 private set { _name = value; }
 }
 public int Prize => _livesLeft*10;
}
```


Abstraktní třídy - DEMO

- instance třídy deklarované jako **abstraktní** nemůže být nikdy vytvořena, lze vytvořit pouze její potomky
- potomek tuto implementaci musí poskytnout, pokud není sám opět abstraktní
- **abstraktní** členy jsou jako virtuální členy, pouze neposkytují defaultní implementaci
- abstraktní třída nemůže být „**sealed**“, viz. dále

```
public abstract class Animal
{
 public abstract void Draw();
}
```

```
public class Dog : Animal
{
 public override void Draw()
 {
 /*implementace draw dog*/
 }
}
```

Kompatibilita typů - DEMO

- umožňuje **efektivní** využívání virtuálních metod
- jedná se o **kompatibilitu ukazatelů na instance tříd**
- odpovídá do jakého ukazatele na instanci třídy lze přiřadit ukazatel na instanci jiné třídy
- kompatibilní se třídou jsou **všichni její dědicové**, jde o implicitní **upcast**, který vytvoří referenci na báзовou třídu z reference potomka, je vždy úspěšný
- **downcast** vytvoří referenci potomka z báзовé třídy, nemusí být vždy úspěšný

```
Dog dog1 = new Dog();
Animal a1 = dog1; // Upcast
Dog dog2 = (Dog)a1; // Downcast
dog2 == a1; // True
dog2 == dog1; // True
```

```
class Cat : Animal {}
Cat cat1 = new Cat();
```

```
// Upcast always succeeds
Animal a2 = cat1;
```

```
//Downcast fails:a2 is not a Dog
Dog dog3 = (Dog)a2;
```


polymorfismus (polymorphism)

doslova "mnohotvarost,,

- schopnost přizpůsobit chování objektu (při volání jeho funkcí) konkrétní instanci tohoto objektu
- jde o mechanismus volání metod svázaný s **dědičností** umožňující pod stejným jménem volat **různé** metody stejného jména

```
public class Pet
{
 public virtual void Draw {...}
}
public class Dog : Pet
{
 public override void Draw {...}
}
public class Cat : Pet
{
 public override void Draw {...}
}
```


Polymorfismus, virtuální metody II

- jejich aktivace probíhá pomocí mechanismu **pozdní vazby**, která se vytváří až běhu
- **late binding x early binding**
- virtuální mohou být:
  - metody
  - vlastnosti
  - indexery
  - události

Operátory IS / AS - DEMO

Operátor AS

- provádí **downcast**, který porovná s hodnotou **null**
- je užitečný ve spojení s následným testem na **null** hodnotu, například namísto výjimky, pokud downcast selže

```
var a = new Animal();
Console.WriteLine(a is Dog ?
 "a is a Dog" :
 "a is not a Dog");
```

Operátor IS

- zkouší zda jsou reference kompatibilní, tedy zda objekt dědí z dané třídy, či interface
- jde o obvyklý test před downcastem

```
var a = new Animal();
var dog = a as Dog; //Dog == null
Console.WriteLine(dog != null ?
 "dog is a Dog" :
 "dog is not a Dog");
```

Klíčová slova **sealed**, **base**

Klíčové slovo **sealed**

- označuje třídu ze které již nejde dědit
- lze aplikovat i na metodu, kterou nelze dále překrýt (override)

Klíčové slovo **base**

- Slouží k přístupu k překryté (override) metodě, member z potomka
- Často se používá při volání konstruktoru báze třídy

```
class Pet
{
 protected string name;
}

sealed class Cat : Pet
{
 public string CatName
 {
 get
 {
 return base.name + " Cat";
 }
 }
}

//Compile-time error
public class Kitten : Cat {}
```

System.Object

- object (**System.Object**) je společný předek všech typů
- každý objekt lze přetypovat na **System.Object**
- Obsahuje následující metody:
  - ToString()
  - Equals()
  - GetHashCode()
  - GetType()
- Pro zjištění typu objektu lze použít:
- **Object.GetType()** vyhodnocuje se za běhu programu
- operátor **typeof** se vyhodnocuje staticky v době překladu

```
Dog d = new Dog();
```

```
Console.WriteLine(d.GetType().Name);
// Returns "Dog"
```

```
Console.WriteLine(typeof(Dog).Name);
// Returns "Dog"
```

```
Console.WriteLine(d.GetType() ==
typeof(Dog));
// Returns true
```

- metody jenž se vykonávají na nereferecované instanci před tím než garbage collector uvolní paměť
- obdoba destruktoru z C++
- jde vlastně o přepsání metody *Finalize()* třídy *Object*, kompilér si jej přeloží jako:

```
protected override void Finalize()
{
 ...
 base.Finalize();
}
```

```
class Dog
{
 ~Dog()
 {
 // Cleanup code
 ...
 }
}
```


Částečné třídy (Partial classes)

- umožňují rozdělit třídu do více souborů
- typicky jeden autogenerated, druhý ručně psaný
- klasické použití pro autogenerated design formuláře a v druhém souboru jeho kod
- existují i **partial methods**

```
// Dog1Gen.cs - auto-generated
partial class Dog1Form {
 public Dog1Form() {
 this.Bark();
 }
 partial void Bark();
}

// Dog1Form.cs - hand-authored
partial class Dog1Form {
 partial void Bark() {
 Console.WriteLine("Bark");
 }
}
```

Boxing / Unboxing

Když přetypovááte mezi **objektem** a **hodnotovým typem**, CLR musí provést operaci pro konverzi mezi hodnotovým a referenčním typem – boxing / unboxing

Tyto operace „něco stojí“, tedy v případě jejich velkého počtu snižují časovou efektivitu

```
int x = 9;
```

```
// Box the int
object obj = x;
```

```
// Unbox the int
int y = (int)obj;
```

Struktury (struct)

Jsou podobné třídě s následujícími rozdíly:

- struktura je **hodnotový typ**, *třída referenční*
- struktury implicitně dědí z **System.ValueType**
- *nepodporují dědičnost*
- struktury mohou mít jakékoliv členy jako třídy, s výjimkou **bezparametrického konstruktoru**, **finalizeru** a **virtuálních členů**
- konstruktory vždy musí inicializovat všechny členy struktury
- je zakázána inicializace členu struktury v její deklaraci

```
public struct Point
{
 int x, y;
 public Point (int x, int y)
 {
 this.x = x;
 this.y = y;
 }
}
```

```
Point p1 = new Point (1, 1);
// p1.x and p1.y will be 1
Point p2 = new Point ();
// p2.x and p2.y will be 0
```

Enums, Flags - DEMO

- **enum** je hodnotový typ umožňující vytvořit skupinu pojmenovaných numerických hodnot (int, 0,1...)
- **underlying type** je možné změnit
- jako **flag** je označen typ enum, jeho proměnné mohou následně mít víc hodnot

```
private enum HorseColor {
 Siml, Palomino, Ryzak }
```

```
HorseColor color = HorseColor.Siml;
int i = (int) HorseColor.Ryzak;
Enum.TryParse(string, out value);
```

```
[Flags]
public enum HorseType { None=0,
 Racing=1, Breeding=2, ForSosages=4 }

HorseType type= HorseType.Racing |
 HorseType.Breeding;
type |= HorseType.ForSosages;
Console.WriteLine(horse.Type);
//Racing, Breeding, ForSosages
```

Rozhraní (Interfaces)

- rozhraní poskytuje pouze specifikaci, ne konkrétní implementaci svých členů
- členy interface jsou všechny veřejné
- třída či struktura může implementovat více rozhraní
- prvky rozhraní jsou implementovány třídami, které rozhraní implementují
- rozhraní může obsahovat metody, vlastnosti, události a indexery

```
IEnumerator interface
// definováno v
System.Collections
```

```
public interface IEnumerator
{
 bool MoveNext();
 object Current { get; }
 void Reset();
}
```

Proč používat interface

- využívejte dědičnosti pro typy, které přirozeně sdílí svoji implementaci
- vyžijte interface pro typy, jenž mají nezávislé implementace
- je možné, aby jedna třída implementovala více rozhraní
- podle tohoto pravidla můžeme říci, že hmyz a ptáci sdílí implementaci, tedy mohou zůstat třídami
- naopak létavci a masožravci mají nezávislé způsoby příjmu potravy, proto budou rozhraními
- **interface IFlying {}**
- **interface ICarnivore {}**

```
abstract class Animal { }
abstract class Bird : Animal { }
abstract class Insect : Animal { }
abstract class Flying : Animal { }
abstract class Carnivore : Animal { }
```

// Concrete classes:

```
class Ostrich : Bird { }
class Eagle : Bird, FlyingCreature,
Carnivore
{ } // Illegal
```

```
class Bee : Insect, FlyingCreature
{ } // Illegal
class Flea : Insect, Carnivore
{ } // Illegal
```

Vytváření znovupoužitelného kodu I

C# má dva mechanismy pro vytváření znovupoužitelného kodu

- dědičnost
- generika
- kompozice

příklad: zásobník pro různé datové typy

- 1) hardcoded pro každý typ (duplikace kodu)
- 2) využít typu object (boxing, downcasting)
- 3) generika

příklad: ObjectStack pro celá čísla

```
public class ObjectStack
{
 int position;
 object[] data = new object[10];
 public void Push (object obj)
 {
 data[position++] = obj;
 }
 public object Pop()
 {
 return data[--position];
 }
}

stack.Push ("s");
// Wrong type, but no error!
int i = (int)stack.Pop();
// Downcast - runtime error
```

Vytváření znovupoužitelného kodu II

- dědičnost vyjadřuje znovupoužitelnost
bázového typu, generika umožňují
používání šablon

- generika také zvyšují typovou
bezpečnost a snižují počet
přetypování a boxingu

- existují generické interfaces

parametry mohou být omezeny typy:

- where T : base-class
- where T : interface
- where T : class
- where T : struct
- where T : new()
- where U : T

```
public class Stack<T>
{
 int position;
 T[] data = new T[100];

 public void Push (T obj)
 {
 data[position++] = obj;
 }

 public T Pop()
 {
 return data[--position];
 }
}
```


Generické metody

- pomocí generických metod je možno implementovat spoustu základních algoritmu univerzální cestou
- generické metody obsahují ve své signatuře též typ parametru
- generické metody mohou obsahovat více generických parametrů

```
static void Swap<T> (ref T a, ref T b)
{
 T temp = a;
 a = b;
 b = temp;
}
```

rozlišujeme:

- otevřený typ – Stack<T>
- uzavřený typ – Stack<int>

za běhu jsou všechna generika uzavřena

Variance - DEMO

Covariance

umožňuje používat konkrétnější typ, než byl původně zadán

proměnné typu

`IEnumerable<Base>` lze přiřadit instanci `IEnumerable<Derived>`

Contravariance

umožňuje používat obecnější (méně odvozený) typ, než byl původně zadán

proměnné typu

`IEnumerable<Derived>` lze přiřadit instanci `IEnumerable<Base>`

Invariance

znamená, že můžete použít pouze původně zadaný typ, parametr invariantního obecného typu není ani kovariantní, ani kontravariantní

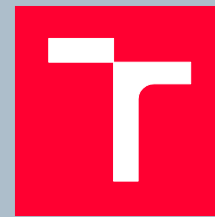
proměnné typu

`IEnumerable<Derived>` nelze přiřadit instanci `IEnumerable<Base>` a naopak

Charakteristické rysy C# oproti OOP

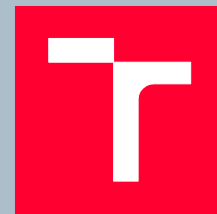
- Unifikovaný typový systém
- Třídy a rozhraní
- Properties, Metody a Eventy

Rysy C# - Unifikovaný typový systém

- Typ – zapouzdřuje data a funkce
- Sdílení základní functionality
- Převod instance na `string` – metoda `ToString()`

```
namespace System
{
 public class Object
 {
 public virtual string ToString() {}
 public virtual bool Equals(object obj) {}
 public virtual int GetHashCode() {}
 }
}
```


Rysy C# - Třídy a rozhraní

Třída = typ

- Data (členy)
- Operace (metody)

Rozhraní (interface)

- Popisuje pouze členy třídy
- Chování „definuje“ třída, které jej implementuje
- Vícenásobná dědičnost tříd - **NE**
- Vícenásobná implementace rozhraní - **ANO**

```
public interface IBoy
{
 string Name {get;}
}
```

```
public class Boy: IBoy
{
 public string Name
 {
 ...
 }
}
```

Rysy C# – členy třídy

Properties

- Zapouzdřují část stavu objek
- Např. Color

```
public class Button
{
 public event EventHandler ColorChanged;

 public Color Color { get; set; }
}
```

Metoda

- Implementuje chování objekt
- Obdoba funkce
- Např. SetButtonColor

```
public void SetButtonColor(Color color)
{
 Color = color;
}
```

Event

- Změnu stavu objektu
- Např. ColorChanged

```
if (ColorChanged != null)
{
 this.ColorChanged(this, EventArgs.Empty);
}
}
```

C# - Typová bezpečnost

- Silně typovaný jazyk = typ musí být znám v době překladu
- Podpora IntelliSense ve Visual Studiu
- **POZN:** klíčové slovo `dynamic` – lze použít dynamický typ

Výhody

- Eliminace chyb již v době překladu
- Ochrana objektu před narušením jeho stavu – „Sandbox“

```
Button button = new Button();
```

```
var button = new Button();
```

```
Button button = new Color();
```


Novinky ve verzích C#

C# 2.0

- Generika
- Nullable typy
- Anonymní metody
- Iterator blocks
- Properties – getter and setter
- Partial typy

```
List<T> list = new List<T>();
Nullable<int> pocet = null;
p = delegate(string j) {Console.WriteLine(j); };
yield return;
public Color Color { get{...} set{...} }
public partial class TasksWindow { public int x = 1; }
public partial class TasksWindow { public int y = 1; }
public partial class TasksWindow {
 public TasksWindow() {Console.WriteLine(x+y);}
}
```


Novinky ve verzích C#

C# 3.0

- Expression trees

- Implicitní lokální typ – `var`

```
var cars = new List<Car>();
```

- Lambda výrazy

```
(param)=>{Console.WriteLine(param);}
```

- Extension metody

- Auto property

```
public Color Color { get; set; }
```

- LINQ

```
List<Car> cars = new List<Car>();
var redCars =
 cars.Where(c => c.Color == Color.Red)
 .Select(r => r.Name);
```


Novinky ve verzích C#

C# 4.0

- Dynamický binding
- Volitelné parametry a jména argumentů
- Typová variance – generické interface a delegáty
- COM interoperabilita

C# 5.0

- Podpora pro asynchronní funkce – `async` a `await`

C# 6.0

- Nový kompilátor Roslyn
- Součástí VS 2015

Entity Framework - DEMO

FAKULTA
INFORMAČNÍCH
TECHNOLOGIÍ

- <https://www.amazon.com/C-6-0-Nutshell-Definitive-Reference/dp/1491927062/>
- **Bob Martin SOLID Principles of Object Oriented and Agile Design**
  - <https://youtu.be/TMuno5RZNeE?t=757>